Svet
Evropske unije

Bruselj, 17. maj 2021
(OR. en)

8810/21

POLGEN 74
POLMAR 5
CLIMA 110
COMAR 11
ENER 180
ENV 311
PECHE 156
RELEX 432
SUSTDEV 64
TRANS 293

SPREMNI DOPIS

Pošiljatelj:	za generalno sekretarko Evropske komisije: direktorica Martine DEPREZ
Datum prejema:	17. maj 2021
Prejemnik:	generalni sekretar Sveta Evropske unije Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN
Št. dok. Kom.:	COM(2021) 240 final
Zadeva:	SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ o novem pristopu za trajnostno modro gospodarstvo v EU Preobrazba modrega gospodarstva EU za trajnostno prihodnost

Delegacije prejmejo priloženi dokument COM(2021) 240 final.

Priloga: COM(2021) 240 final

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 17.5.2021
COM(2021) 240 final

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

o novem pristopu za trajnostno modro gospodarstvo v EU
Preobrazba modrega gospodarstva EU za trajnostno prihodnost

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

o novem pristopu za trajnostno modro gospodarstvo v EU
Preobrazba modrega gospodarstva EU za trajnostno prihodnost

1. PREHOD Z „MODRE RASTI“ K „TRAJNOSTNEMU MODREMU GOSPODARSTVU“

Evropski zeleni dogovor[1] poziva k preobrazbi našega gospodarstva v sodobno, z viri gospodarno in konkurenčno gospodarstvo, v katerem bodo neto emisije toplogrednih plinov postopno odpravljene, naravni kapital EU pa bo zaščiten. V načrtu okrevanja za Evropo[2] je določen cilj spodbuditi zeleni in digitalni prehod, tako da bi bilo evropsko gospodarstvo pravičnejše, odpornejše in bolj trajnostno za prihodnje rodove. Modro gospodarstvo Evropske unije lahko pripomore k uresničitvi tega dvojnega izziva: če se bo razvijalo bolj trajnostno, bo postalo vir ukrepov in idej, ki ustvarjajo inovacije, spodbujajo hitro in trajno okrevanje ter varujejo naš planet.

Če bi svetovno modro gospodarstvo primerjali z nacionalnim gospodarstvom, bi bilo sedmo največje gospodarstvo na svetu, ocean pa bi bil kot gospodarski subjekt član skupine G7. Deluje v največjem ekosistemu na planetu: oceani predstavljajo 97 % vseh naših voda in vsebujejo 80 % vseh življenjskih oblik. Ocean nas obkroža in oskrbuje, zagotavlja nam dovolj kisika za vsak naš vdih, zagotavlja hrano skoraj polovici človeštva in kritične vire za zdravje ljudi, da niti ne omenjamo mreže gospodarskih povezav.

Modro gospodarstvo Evrope zagotavlja 4,5 milijona neposrednih delovnih mest[3], med katerimi so mnoga v regijah z malo alternativnimi možnostmi. Zajema vse industrije in sektorje, povezane z oceani, morji in obalami, ne glede na to, ali so v morskem okolju (npr. pomorski promet, ribištvo, proizvodnja energije) ali na kopnem (npr. pristanišča, ladjedelnice, akvakultura in proizvodnja alg na kopnem, obalni turizem). Gre za širok in dinamičen segment našega gospodarstva, ki je v zadnjem desetletju odločno napredoval v smeri posodobitve in diverzifikacije. Poleg tradicionalnih sektorjev se razvijajo in rastejo inovativni sektorji, kot so oceanska energija, modro biogospodarstvo, biotehnologija in razsoljevanje, ki prinašajo nove obete in ustvarjajo delovna mesta.

Te in druge gospodarske dejavnosti imajo kumulativen učinek na morsko okolje, od vidnega onesnaževanja, kot so plastični odpadki in razlitja nafte, do nevidnega onesnaževanja, kot so mikroplastika, podvodni hrup, kemikalije in hranila. Učinki podnebnih sprememb in emisij toplogrednih plinov so za naš ocean, obale in ljudi, ki živijo na teh območjih, uničujoči ter zajemajo vse od sprememb temperature vode do zakisljevanja, dviganja morske gladine ter pogostejših in intenzivnejših poplav in erozije. Ob veliki grožnji zaradi izgube biotske raznovrstnosti, ki jo povzročajo podnebne spremembe, onesnaževanje, čezmerno izkoriščanje virov in uničevanje naravnih habitatov, bodo ti učinki izziv za odpornost modrega gospodarstva in celotne družbe.

---

[1] COM(2019) 640 final.
[2] COM(2020) 442 final.
[3] Evropska komisija (2020), The EU Blue Economy Report 2020 (Poročilo o modrem gospodarstvu EU za leto 2020).

V tem sporočilu je zavzeto sistemsko stališče, ki vključuje politiko oceanov v našo novo evropsko ekonomsko politiko. Naš ocean in „modro gospodarstvo“, ki ga podpira, sta nepogrešljiva za dosego preobrazbe, zastavljene v evropskem zelenem dogovoru. Med vidnimi primeri so prispevki oceanov k proizvodnji energije, okolju prijaznejšemu prometu in trajnostni proizvodnji hrane. Prispevek zdravega oceana je bistven za trajnostno gospodarstvo. Zeleno in modro politiko moramo bolje povezati, obenem pa razširiti svoj pristop prek meja EU in utreti pot mednarodnemu upravljanju oceanov.

Trajnostno modro gospodarstvo bo ustvarilo konkretne priložnosti za nova delovna mesta in podjetja. Te bodo ustvarjene s prizadevanji za omilitev vplivov na oceane in obale ter za oblikovanje odpornega ekonomskega modela, ki bo temeljil na inovacijah, krožnem gospodarstvu in spoštljivem odnosu do oceana. To pomeni, da se bodo spodbujala podjetja, ki uporabljajo ali ustvarjajo obnovljive vire, ohranjajo morske ekosisteme, zmanjšujejo onesnaževanje in krepijo odpornost na podnebne spremembe, druga podjetja pa bodo morala zmanjšati svoj okoljski odtis. To je pomembno tako za ljudi kot za planet. V agendi za trajnostni razvoj do leta 2030[4] je poudarjeno, da bo brez zdravega oceana življenje na tem planetu ogroženo, brez oceanskih virov pa se človeške družbe po svetu ne bodo mogle preživljati.

V tem sporočilu je določena podrobna in realistična agenda za modro gospodarstvo, ki bo imelo pomembno vlogo pri doseganju ciljev evropskega zelenega dogovora. Zaradi dinamike in inovacijskega potenciala sektorja je primerno, da ta postane gonilo zelenega prehoda ter da se nenadzorovano širjenje nadomesti s čistimi in trajnostnimi dejavnostmi, ki so odporne proti podnebnim spremembam in ne obremenjujejo morskega okolja. Zastarelo prepričanje, da je varstvo okolja v navzkrižju z gospodarstvom, se umika zavedanju, da sta zlasti v pomorskem sektorju okolje in gospodarstvo neločljivo povezana. Pozornost moramo z „*modre rasti*“ preusmeriti na *trajnostno* modro gospodarstvo.

Evropska morja in oceani so naravni in ključni zavezniki pri spopadanju s podnebno krizo in krizo na področju biotske raznovrstnosti. Premostiti je treba znatno vrzel v izvajanju, da bi se varstvo morja z zdajšnjih 11 % pokritosti površine do leta 2030 povečalo na 30 %[5], da bi se uresničili ambiciozni cilji glede odstranjevanja onesnaževal v naših morjih ter da bi se z učinkovitim gospodarjenjem z evropskimi naravnimi in pomorskimi viri dosegli cilji Evrope do leta 2030 in cilj podnebne nevtralnosti. V tem sporočilu in načrtovani raziskovalni **misiji za oceane[6]** bo začrtana pot za uresničitev teh ciljev.

To sporočilo poziva izvajalce dejavnosti modrega gospodarstva, naj podprejo načela evropskega zelenega dogovora. V zadnjih 15 letih je EU postavila trdne temelje za integrirano in sinergijsko pomorsko politiko v Evropi, tako da je vanjo vključila svoje države članice, regije in lokalne deležnike ter zeleno gospodarstvo na kopnem. Prehod k ustvarjanju trajnostnega modrega gospodarstva bo temeljil na še tesnejšem sodelovanju z deležniki, od velikih in malih podjetij do lokalnih skupin ter mladih, ki se zavzemajo za zdravje našega oceana, in splošne javnosti. V skupni viziji mora združiti *vse* skupine in sektorje. V tem sporočilu, ki dopolnjuje druge tekoče pobude Komisije, je predstavljena (v poglavju 2) agenda za modro gospodarstvo, ki temelji na razogljičenju, ohranjanju našega naravnega kapitala, krožnem gospodarstvu in odgovorni proizvodnji hrane. Čeprav sporočilo ni izčrpno,

[4] Cilj trajnostnega razvoja 14 – ohranjati in vzdržno uporabljati oceane, morja in morske vire za trajnostni razvoj.
[5] COM(2020) 380 final.
[6] Predlog oceanske misije „Zdravi oceani, morja, obalne in celinske vode“.

so v njem napovedane nekatere nove pobude ter opisana nekatera orodja (poglavje 3) in dejavniki (poglavje 4), ki omogočajo uresničitev prehoda.

2. PREOBRAZBA VREDNOSTNIH VERIG MODREGA GOSPODARSTVA

2.1 Doseganje ciljev podnebne nevtralnosti in ničelnega onesnaževanja

Trajnostno modro gospodarstvo ponuja mnoge rešitve za dosego ciljev evropskega zelenega dogovora. Pri številnih obstoječih dejavnostih je treba zmanjšati ogljični odtis, osrednjo vlogo pa morajo prevzeti nove, ogljično nevtralne dejavnosti. Modro gospodarstvo lahko prispeva k ogljični nevtralnosti z razvojem energije iz obnovljivih virov na morju ter z okolju prijaznejšim pomorskim prometom in pristanišči.

EU si prizadeva zmanjšati emisije toplogrednih plinov do leta 2030 za vsaj 55 % glede na ravni iz leta 1990 in postati podnebno nevtralna do leta 2050. **Energija iz obnovljivih virov na morju** bi lahko pripomogla k uresničevanju teh ciljev in leta 2050 predstavljala četrtino električne energije EU, in sicer bi bila to večinoma (vendar ne izključno) vetrna energija na morju. Trajnostna mešanica oceanske energije bi morala (poleg na morsko dno pritrjenih vetrnih elektrarn) vključevati plavajoče vetrne elektrarne in sončne panele ter energijo valovanja in plimovanja – nastajajoče tehnologije torej, ki bodo predvidoma v desetih letih dosegle komercialno stopnjo. Za pospešitev njihovega razvoja je Komisija leta 2020 objavila novo strategijo EU za energijo iz obnovljivih virov na morju[7], katere cilj je zmogljivost za izkoriščanje energije iz obnovljivih virov na morju povečati za petkrat do leta 2030 in za tridesetkrat do leta 2050.

Evropski zeleni dogovor poziva k 90-odstotnemu zmanjšanju emisij toplogrednih plinov iz vseh načinov prevoza, med drugim tudi iz **pomorskega prometa**. Naše plovne poti so ključna povezava do svetovnega sistema trgovanja. Čeprav pomorski promet primerjalno ustvarja manj emisij kot cestni ali zračni promet, zaradi velikega obsega in velike odvisnosti od fosilnih goriv ustvarja tako emisije ogljika kot drugih onesnaževal. Z razogljičenjem pomorskega prometa (in ribolovnih operacij) se ne bodo zmanjšale le emisije toplogrednih plinov, temveč tudi onesnaženost zraka in voda ter podvodni hrup, hkrati pa se bodo odprle nove gospodarske priložnosti.

Cilj sporočila iz leta 2020 z naslovom Strategija za trajnostno in pametno mobilnost[8] je do leta 2030 dati na trg prva brezemisijska plovila ter razogljičiti pomorski promet z jasnim naborom ukrepov. Med njimi je možna razširitev sistema EU za trgovanje z emisijami na pomorski promet ter uskladitev obdavčitve energentov z energetsko in podnebno politiko EU pri reviziji direktive o obdavčitvi energije[9]. Komisija prav tako razmišlja o vključitvi novih pogonskih sistemov v trenutno revizijo direktive o plovilih za rekreacijo[10] in o reviziji direktive o onesnaževanju morja z ladij. Medtem bo pobuda FuelEU[11] spodbudila proizvodnjo in uvajanje goriv iz obnovljivih virov in nizkoogljičnih goriv (kot so vodik in goriva na osnovi vodika, biogoriva, sintetična goriva, elektrika in drugi viri trajnostne

[7] COM(2020) 741 final.
[8] COM(2020) 789 final.
[9] Direktiva Sveta 2003/96/ES z dne 27. oktobra 2003 o prestrukturiranju okvira Skupnosti za obdavčitev energentov in električne energije.
[10] Direktiva 2013/53/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. novembra 2013 o plovilih za rekreacijo in osebnih plovilih ter razveljavitvi Direktive 94/25/ES.
[11] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12312-Emisije-CO2-v-ladijskem-prometu-spodbujanje-uporabe-nizkoogljicnih-goriv_sl.

energije, kot je veter) ter uporabo kopenskih sistemov za oskrbo z energijo za ladje med privezom. V tem smislu bosta revidirani in usklajeni tako uredba TEN-T kot direktiva o infrastrukturi za alternativna goriva, tj. da bi se zagotovilo ustrezno uvajanje primerne infrastrukture za oskrbo z gorivom. Ladjedelnice EU bi lahko izkoristile priložnosti, ki jih ponujajo hitro rastoči trgi inovativnih energetsko učinkovitih oskrbovalnih plovil, ki bi morala znatno zmanjšati porabo goriv in emisije CO_2.

V okviru svojega akcijskega načrta za ničelno onesnaževanje namerava Komisija na podlagi uspešnosti obstoječih območij nadzora nad emisijami v vodah EU voditi prizadevanja za določitev novih območij v Sredozemskem morju (ter tako potencialno zmanjšati emisije SO_2 in NO_x v zrak iz mednarodnega pomorskega prometa za do 80 % oziroma 20 % v desetih letih) in začeti s podobnimi prizadevanji v Črnem morju.

Pristanišča so ključnega pomena za povezljivost in gospodarstvo regij in držav. S spreminjanjem evropske industrijske pokrajine (na primer s širjenjem energije iz obnovljivih virov na morju) se bo razvijala tudi vloga pristanišč. Komisija meni, da je zunaj področja pretovarjanja in logistike njihova prihodnost v razvoju njihove ključne vloge kot energetskih vozlišč (za integrirane elektroenergetske sisteme, sisteme za vodik[12] ter druge sisteme goriv iz obnovljivih virov in nizkoogljičnih goriv) za krožno gospodarstvo (za zbiranje, pretovarjanje in odlaganje odpadkov z ladij in iz drugih pristaniških industrij ter za razgradnjo ladij), za komunikacijo (za podvodne kable) in za industrijo (kot industrijski grozdi). Dodatni vidik, ki pomaga k doseganju razogljičenja in ničelnega onesnaževanja, je uporaba pametnih digitalnih rešitev in avtonomnih sistemov, saj ti optimizirajo prometne tokove ter pretovarjanje v pristaniščih in v njihovi bližini. S prevzemanjem teh novih vlog se bodo izboljšali delovni pogoji izvajalcev dejavnosti in življenjski pogoji okoliških skupnosti. Tudi dejavnosti specializiranih rekreacijskih in ribiških pristanišč bi orale postati okolju prijaznejše.

V podporo razogljičenju in odstranjevanju onesnaževal iz proizvodnje energije, pomorskega prometa in pristanišč bo Komisija:

- ustanovila **modri forum za uporabnike morja**, ki bo usklajeval dialog med izvajalci dejavnosti na morju, deležniki in znanstveniki, vključenimi v ribištvo, akvakulturo, pomorski promet, turizem, energijo iz obnovljivih virov in druge dejavnosti. Forum bo ustvaril sinergije med njihovimi dejavnostmi in uskladil konkurenčne načine rabe morja;
- spodbujala uporabo sredstev EU za **okolju prijaznejši pomorski promet** s
    a) povečanim uvajanjem pomorskega prometa na kratke razdalje namesto načinov prevoza, ki bolj onesnažujejo okolje;
    b) prenovo pomorske flote EU (npr. potniških ladij in oskrbovalnih plovil za naprave na morju) za izboljšanje njihove energijske učinkovitosti; in
    c) razvojem visoko naprednih proizvodnih in tehnoloških zmogljivosti EU;
- uporabila novi **Evropski sklad za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo** za podporo ribolovnim flotam pri uvajanju čistejših motorjev in tehnik pod pogojem, da te prenove ne bodo povzročale presežnih zmogljivosti in prelova;
- zasledovala cilj **brezemisijskih pristanišč**, kot je poudarjen v strategiji za trajnostno in pametno mobilnost, tudi v okviru prizadevanj s podskupino za trajnostna pristanišča Evropskega pristaniškega foruma, da bi vodila razprave z ustreznimi

[12] COM(2020) 301 final.

deležniki ter delila in spodbujala dobre prakse in pobude od spodaj navzgor za okolju prijaznejše pristaniške storitve[13];

- z okrepljenim mehanizmom Unije na področju civilne zaščite in ukrepi Evropske agencije za pomorsko varnost proti onesnaževanju podpirala države članice pri pripravah in odzivih na nesreče, pri katerih pride do onesnaženja morja.

2.2 Krožno gospodarstvo in preprečevanje odpadkov

Zmanjševanje vplivov človekovih dejavnosti na morje je skupna odgovornost. Modro gospodarstvo ima lahko pomembno vlogo pri številnih vidikih prizadevanj za boj proti onesnaževanju in lahko izkoristi nove priložnosti, ki nastajajo na podlagi teh prizadevanj.

Vsako leto v evropskih morjih pristane okoli 27 000 ton makroplastike (večinoma plastike za enkratno uporabo, izgubljenega ali zavrženega ribolovnega orodja in odpadkov z ladij)[14]. Po obsežnih ukrepih, sprejetih na podlagi okvirne direktive o morski strategiji[15], so se države članice EU strinjale, da bi na plaži moralo biti manj kot 20 enot odpadkov na vsakih 100 metrov obalne linije. Pomembna zaveza za ohranjanje čistih morij Evrope bo podprta z direktivo o plastiki za enkratno uporabo[16], usmerjeno na izdelke iz plastike za enkratno uporabo in ribolovno orodje, ki trenutno predstavljajo 70 % morskih odpadkov v EU. Potekajo tudi prizadevanja za dosego istega cilja v zvezi z odpadki na morskem dnu in mikroplastiko. Komisija sprejema ukrepe za razvoj standardov za krožno zasnovo ribolovnega orodja, ki bi olajšali njegovo ponovno uporabo in možnost recikliranja ob koncu življenjske dobe. Ukrepi za zmanjšanje škode zaradi izgubljenega in zapuščenega ribolovnega orodja so vključeni v predlog Komisije za revidirano uredbo o nadzoru ribištva[17]. Z novo uredbo o Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo[18] bo še naprej zagotovljena finančna podpora ribičem za izvlek in zbiranje odpadkov in izgubljenega ribolovnega orodja[19] ter za financiranje ustrezne predelave v pristaniščih in na mestih raztovarjanja, kot je določeno v direktivi o pristaniških sprejemnih zmogljivostih[20]. EU ceni vlogo ribičev kot *varuhov morja* in se zavzema za dodatno spodbujanje te vloge na nacionalni ravni ter v samem sektorju.

Ključno pa je najprej preprečiti, da odpadki sploh pridejo v morje. Akcijski načrt EU za ničelno onesnaževanje je edinstvena priložnost za pospešitev ukrepov glede onesnaževanja iz hranil (ki vodi v evtrofikacijo), onesnaževal, odpadkov (večinoma plastičnih) in podvodnega hrupa.

[13] V novem akcijskem načrtu za atlantsko območje 2.0 so pristanišča prav tako opredeljena kot prednostne vstopne točke in vozlišča za modro gospodarstvo, medtem kot je bila s pobudo WestMed ustanovljena tehnična skupina za trajnostni promet in zelen pomorski promet.
[14] SWD(2018) 254 final.
[15] Direktiva 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (Okvirna direktiva o morski strategiji).
[16] Direktiva (EU) 2019/904 z dne 5. junija 2019 o zmanjšanju vpliva nekaterih plastičnih proizvodov na okolje.
[17] COM(2018) 368 (predlog za revizijo je trenutno v prvi obravnavi pri sozakonodajalcih).
[18] Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 508/2014 Evropskega parlamenta in Sveta (ESPR) – politični dogovor z dne 3. decembra 2020.
[19] Z morebitno uporabo povezanega orodja, opremljenega s senzorji interneta stvari.
[20] Direktiva (EU) 2019/883 o spremembi Direktive 2010/65/EU.

Poleg zmanjševanja onesnaževanja bo ključnega pomena tudi razvoj krožnih modelov in rešitev. Akcijski načrt EU za krožno gospodarstvo[21] iz leta 2020 določa ambiciozno agendo za čim daljše ohranjanje materialov in virov v gospodarstvu ter za čim večje zmanjšanje odpadkov in povečanje krožnosti. Za recikliranje velikih ladij ima EU edinstven in ambiciozen nabor standardov iz uredbe o recikliranju ladij[22], ki jo namerava Komisija do leta 2023 revidirati, da bi po potrebi razširila njeno področje uporabe in okrepila obstoječo ureditev. Za okolju prijazno ravnanje z razgrajenimi naftnimi in plinskimi ploščadmi na morju in njihovo optimalno obdelavo EU spremlja prizadevanja v okviru Konvencije o varstvu morskega okolja severovzhodnega Atlantika in bo razmislila o reviziji ustrezne zakonodaje EU.

Za odpravo glavnih virov onesnaževanja v naših morjih in za spodbujanje rešitev recikliranja bo Komisija:

- sprejela ukrepe, da bi se **plastični odpadki v morju, izguba hranil v morje ter uporaba kemičnih pesticidov in tveganje zaradi njih** do leta 2030 prepolovili;
- sprejela ukrepe za omejitev namerno dodane **mikroplastike** ter razvila označevanje, standardizacijo, certificiranje in regulativne ukrepe v zvezi z nenamernimi izpusti mikroplastike, vključno z ukrepi za povečanje zajetja mikroplastike na vseh stopnjah življenjskega cikla proizvodov;
- zagotovila, da se odpadki, zbrani pri ribolovnih operacijah, prijavijo v pristanišču, ter da se **ribolovno orodje, izdelano iz plastike**, po uporabi **zbere in reciklira**. Komisija bo pripravila ustrezne izvedbene akte in je zaprosila sektorske organe za standardizacijo, naj oblikujejo standarde za ribolovno orodje, ki ga je mogoče reciklirati;
- predlagala bo revizijo uredbe o **recikliranju ladij**[23] in zahtev EU za razgradnjo **platform na morju** za zagotovitev ustreznega varstva morskega okolja.

2.3 Biotska raznovrstnost in naložbe v naravo

Ohranjanje in zaščita biotske raznovrstnosti bi morala veljati za temeljni načeli pomorske gospodarske dejavnosti. Morska biotska raznovrstnost ni le nujni predpogoj za gospodarske dejavnosti, kot so ribištvo, biotehnologija in turizem. Ohranjanje in obnova biotske raznovrstnosti pomenita tudi gospodarske priložnosti.

Kot je poudarjeno v strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030, bosta razširitev varstva na 30 % morskih območij EU in vzpostavitev ekoloških koridorjev obrnila trend izginjanja biotske raznovrstnosti, prispevala k blaženju podnebnih sprememb in odpornosti proti njim ter obenem prinesla znatne finančne in družbene koristi. Pokazalo se je, da so naložbe v zavarovana morska območja, zlasti v strogo zavarovana območja, zelo donosne ter pri učinkovitem varstvu povečujejo količino rib in morskega življenja.

Ohranjanje in obnavljanje sistemov obalne vegetacije, kot so močvirja v območju bibavice, mangrove in morske trave (v rastlinah, tleh in usedlinah se nabira „modri ogljik“[24]), lahko

[21] COM(2020) 98 final.
[22] Uredba (EU) št. 1257/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. novembra 2013 o recikliranju ladij in spremembi Uredbe (ES) št. 1013/2006 in Direktive 2009/16/ES.
[23] Uredba (EU) št. 1257/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. novembra 2013 o recikliranju ladij in spremembi Uredbe (ES) št. 1013/2006 in Direktive 2009/16/ES.
[24] Ogljik, shranjen v obalnih in oceanskih ekosistemih.

znatno prispevata k ciljem razogljičenja iz evropskega zelenega dogovora. Ohranjanje sekvestracije modrega ogljika je neposredno povezano z ohranjanjem obalne biotske raznovrstnosti. Podobno so oblikovanje umetnih grebenov, obnavljanje pomembnih habitatov morskega dna (koralnih grebenov, gozdov makrofitskih alg in drugega) ter razvoj rešitev za odstranjevanje onesnaževal z območij ali boj proti evtrofikaciji ključni za ponovno vzpostavitev biotske raznovrstnosti ter s tem odpornosti obalnih in morskih ekosistemov. Vse te dejavnosti lahko tvorijo samostojen del gospodarskega sektorja. Vsekakor je treba vse morebitne učinke obravnavati celostno, da bi bili resnično trajnostni. Modre biotehnologije ponujajo tudi rešitve za proizvodnjo materialov, encimov, prehranskih dopolnil in farmacevtskih proizvodov.

Z uporabo v prihodnost usmerjenega in na ekosistemih temelječega pristopa upravljanja v skladu z zakonodajo EU[25] se bodo zmanjšali škodljivi vplivi ribištva, pridobivanja rudnin in drugih človekovih dejavnosti na morske ekosisteme, zlasti na občutljive vrste in habitate na morskem dnu. Da bi se čim bolj zmanjšali okoljski vplivi ribolova na morske habitate, je Komisija uvedla ukrepe, kot so specifikacije za ribolovno orodje in velikosti mrežnega očesa, zaprta območja in sezone. Komisija sedaj pripravlja poročilo o izvajanju teh ukrepov in bo objavila nov akcijski načrt s ciljem, da se ribolov – vključno z ribolovom z opremo, ki se dotika tal – še bolj uskladi s cilji biotske raznovrstnosti. Po potrebi bodo vključeni ukrepe za omejitev uporabe ribolovnega orodja, ki najbolj ogroža biotsko raznovrstnost, vključno z uporabo ribolovnega orodja, ki se dotika tal, kar je zdaj najbolj škodljiva dejavnost za morsko dno. Evropski sklad za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo bo podprl prehod na bolj izbirne in manj škodljive ribiške tehnike.

Za ohranitev in obnovitev morske biotske raznovrstnosti bo Komisija:

- predstavila **predlog za pravno zavezujoče cilje EU za obnovitev degradiranih ekosistemov**, zlasti pomembnih drstitvenih območij in območij odraščanja rib ter območij z največjim potencialom za zajemanje in shranjevanje ogljika ter za preprečevanje in zmanjševanje števila naravnih nesreč;
- do konca leta 2021 predlagala **nov akcijski načrt za ohranitev ribolovnih virov in varstvo morskih** ekosistemov, ki bo zlasti obravnaval potrebne ukrepe za zaščito občutljivih vrst in habitatov;
- sodelovala z državami članicami, regijami in Evropsko agencijo za okolje pri **opredelitvi in določitvi dodatnih zavarovanih morskih območij** ter pri opredelitvi strogega varstva do konca leta 2021;
- spodbujala in podpirala **lokalne pobude** za sodelovanje (kot so skupine za lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, lokalne akcijske skupine za ribištvo), ki združujejo obnavljanje morskih virov in ohranjanje lokalnih možnosti preživljanja.

2.4 Odpornost obale

Varovanje naših naravnih in ekonomskih bogastev in infrastrukture pomeni prilagajanje neizogibnim posledicam podnebnih sprememb. Kot alternativa gradnji še

[25] V tem pogledu je bistvenega pomena celovito izvajanje naslednjih aktov: okvirne direktive o morski strategiji (2008/56/ES), direktive o pticah (2009/147/ES), direktive o habitatih (92/43/EGS), direktive 2011/92/EU, direktive 2001/42/ES, Uredbe (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ribiški politiki, Uredbe (EU) 2019/1241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o ohranjanju ribolovnih virov in varstvu morskih ekosistemov s tehničnimi ukrepi, strategije EU za biotsko raznovrstnost (COM(2020) 380 final).

več sive infrastrukture (jezov, nasipov ali betonskih pregrad) bi moralo prilagajanje podnebnim spremembam temeljiti na naravnih in sonaravnih rešitvah, na primer na mokriščih, kot so slana močvirja, polja morske trave, mangrove in sipine. V obalnih regijah bo razvoj zelene infrastrukture pripomogel k ohranjanju biotske raznovrstnosti, obalnih ekosistemov in krajine ter tako okrepil trajnostni razvoj turizma in gospodarstva obalnih regij. Te dejavnosti prilagajanja bodo postale nov in samostojen sektor modrega gospodarstva.

Okoli tretjina prebivalstva EU živi v 50-kilometrskem obalnem pasu. Več kot 200 milijonov državljanov živi v obalnih regijah ali na enem od številnih evropskih otokov. Medvladni panel za podnebne spremembe (IPCC) je leta 2018 navedel, da se bo morska gladina do leta 2100 najverjetneje dvignila za 0,4 do 0,8 metra, če pa bo trenutni trend svetovnih emisij toplogrednih plinov ostal nespremenjen, se bo verjetno dvignila za do 1,1 metra[26]. Po letu 2100 se bo morska gladina zaradi stalne absorpcije toplote ter izgube ledu na Arktiki in Antarktiki še naprej dvigala več stoletij. Hkrati se bo zaradi podnebnih sprememb eksponentno povečala verjetnost ekstremnih vremenskih dogodkov, ki izvirajo iz morij in oceanov ter lahko močno prizadenejo prebivalstvo, ekonomska sredstva in infrastrukture.

Javna poraba EU za zaščito obal pred tveganjem erozije in poplav v obdobju 1990–2020 po ocenah znaša več kot 5 milijard EUR na leto[27]. Po drugi strani bi stroški neukrepanja znašali 340–360 milijard EUR na leto v smislu izgubljenih ekosistemskih storitev vzdolž obal EU. Potreben je kvantni preskok pri proučevanju in načrtovanju skupnega odziva. Nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam[28] določa okvir za odzivanje s pametnejšim, hitrejšim in bolj sistemskim prilagajanjem v EU ter z močnejšimi mednarodnim ukrepanjem za odpornost proti podnebnim spremembam. Na podlagi smernic iz te strategije si bo Komisija:

- prizadevala **zapolniti vrzeli v znanju** in spodbujati inovacije za večjo odpornost obalnih območij proti podnebnim spremembam, med drugim tudi z novo primerjalno analizo tradicionalnih in sonaravnih rešitev;
- prizadevala povečati zmogljivost za opazovanje s programom Copernicus in mrežo EMODNet, izvajati modeliranje in napovedovanje za boljše **predvidevanje učinkov skrajnih vremenskih dogodkov** (npr. poplav, nevihtnih poplav) **ter regionalnega dvigovanja morske gladine**;
- **spodbujala sodelovanje med obalnimi regijami in otoki**, ki imajo skupne potrebe v istem morskem bazenu, za razvoj strategij za prilagajanje in skupnih pristopov k upravljanju obalnih območij[29], za naložbe v trajnostne načine zaščite obale in za prilagajanje obalnih gospodarskih dejavnosti;
- pomagala državam članicam pri **dolgoročnem načrtovanju za uvajanje naložb** s podporo iz skladov EU.

---

[26] Medvladni panel za podnebne spremembe, posebno poročilo: Special Report on the Ocean and Cryosphere in a Changing Climate, Summary for Policy Makers (Posebno poročilo o oceanu in kriosferi v spreminjajočem se podnebju, povzetek za oblikovalce politik), oddelek B.3.1, https://www.ipcc.ch/srocc/chapter/summary-for-policymakers/.

[27] https://www.eea.europa.eu/themes/water/europes-seas-and-coasts.

[28] SEC(2021) 89 final.

[29] Sklep Sveta 2010/631/EU z dne 13. septembra 2010 o sklenitvi Protokola o integriranem upravljanju obalnih območij Sredozemlja h Konvenciji o varstvu morskega okolja in obalnega območja Sredozemlja v imenu Evropske unije.

2.5 Odgovorni prehranski sistemi

Z boljšo rabo morskih virov ter z izbiro alternativnih virov hrane in krme lahko modro gospodarstvo pomaga ublažiti pritisk na naše podnebje in naravne vire za proizvodnjo hrane.

Eden od sektorjev, odgovornih za emisije ogljika, onesnaževanje in izgubo biotske raznovrstnosti, je trenutni sistem proizvodnje in porabe hrane. Usmeritev tega sistema na trajnostno pot je cilj strategije Komisije „od vil do vilic“[30] s celovitim pristopom, ki vključuje podroben pregled številnih vidikov modrega gospodarstva. Med njimi so odgovorni ribolov za zagotovitev trajnostnih ravni staležev, trajnostna akvakultura kot dopolnitev naravnih omejitev ribolova prostoživečih vrst ter proizvodnja alg kot alternativa kmetijstvu.

Evropsko ribištvo je znatno napredovalo pri zagotavljanju trajnostnih ravni evropskih staležev rib in pri izpolnjevanju standardov trajnostnosti skupne ribiške politike[31], zlasti v severovzhodnem Atlantiku. Vendar pomembni izzivi ostajajo, med njimi zmanjševanje naključnega ulova in zavržkov z bolj selektivnimi tehnikami ribolova. Zavržki ustvarjajo veliko odpadkov in ogrožajo tako trajnostno izkoriščanje morskih bioloških virov kot sposobnost preživetja ribištva. Tekoča revizija uredbe EU o nadzoru ribištva, povezana razprava o pomanjkanju nadzora nad obveznostjo iztovarjanja ter potreba po celovitem dokumentiranju ribištva in prilova občutljivih vrst potrjujejo, kako pomemben je prehod s tradicionalnih metod nadzora na nove digitalne sisteme.

Digitalizacija in napredna orodja za ribištvo (kot so sistemi elektronske opreme za daljinsko spremljanje, poročanje o ulovu z mobilnimi aplikacijami, modeliranje ekosistemov in orodja umetne inteligence) lahko optimizirajo ribolovne operacije, obenem pa omogočijo zbiranje in analizo podatkov, izboljšajo nadzor in spremljanje, zmanjšajo upravno breme ter nazadnje podpirajo trajnostno upravljanje morskih bioloških virov brez potrebe po fizični prisotnosti. Taki visokotehnološki sistemi bi lahko v ribiški industriji postali standardni. S spodbujanjem digitalnega strokovnega znanja in izkušenj EU za ribiško industrijo bi se lahko ustvarila nova generacija delovnih mest.

Kadar se **akvakultura** upravlja trajnostno, je dragocen vir hrane in krme z majhnim vplivom na okolje. Akvakultura EU izpolnjuje visoke standarde glede kakovosti proizvodov in zdravja živali, še vedno pa so možnosti za izboljšave v smislu diverzifikacije[32], konkurenčnosti in okoljske uspešnosti. Akvakultura z majhnim vplivom na okolje (kot so nizko trofična, multitrofična in ekološka akvakultura) ter okoljske storitve iz akvakulture lahko ob nadaljnjem razvoju znatno prispevajo k evropskemu zelenemu dogovoru, k strategiji „od vil do vilic“ ter k trajnostnemu modremu gospodarstvu. Nove strateške smernice za akvakulturo EU[33] določajo vizijo in operativni načrt za dosego te preobrazbe. Podpirajo najboljše prakse za zagotovitev dobre okoljske uspešnosti in spodbujanje krožnih praks v akvakulturi, na primer z okoljskim spremljanjem območij in ravnanjem z odpadki. Akcijski načrt za razvoj

[30] COM(2020) 381 final.

[31] Uredba (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ribiški politiki in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1954/2003 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2371/2002 in (ES) št. 639/2004 ter Sklepa Sveta 2004/585/ES.

[32] EU še vedno uvozi več kot 70 % morske hrane, ki jo porabi. Proizvodi iz akvakulture predstavljajo samo 25 % potrošnje morske hrane v EU, akvakultura EU pa predstavlja manj kot 2 % svetovne proizvodnje v tem sektorju. Proizvodnja v akvakulturi ostaja še naprej močno skoncentrirana na posamezne države članice EU in gojene vrste, zato ima velik potencial za diverzifikacijo.

[33] COM(2021) 236 final.

sektorja ekološke hrane[34] vsebuje številne pobude, ki so posebej namenjene spodbujanju ekološke proizvodnje v akvakulturi EU.

Poleg potenciala za proizvodnjo proizvodov na biološki osnovi in biogoriv lahko **alge** zagotovijo vzdržne in trajnostne alternativne materiale za živila in krmo. Hrana na osnovi alg lahko ublaži okoljske pritiske, ki jih ustvarjajo kmetijstvo, akvakultura in ribištvo. Naložbe v mikroalge kot nov vir živalske krme lahko pripomorejo k zmanjšanju ulova divjih rib za živalsko krmo. Čeprav je za boj proti evtrofikaciji najprej potrebno zmanjšati onesnaževanje pri viru, lahko proizvodnja alg v morju pripomore k odstranitvi odvečnega ogljika, dušika in fosforja iz vode. Uvedba novih živil in krme na osnovi alg in morske hrane na trg Evropske unije je pomembna priložnost za razvoj trajnostnega živilskega sektorja. Čeprav so številni proizvodi že na trgu, bi za uvedbo novih živil na osnovi alg lahko veljale zahteve uredbe o novih živilih[35], zanje pa bi bila potrebna tudi odobritev pred dajanjem na trg. Komisija bo tudi proučila potencial morske hrane na celični osnovi kot inovativne in trajnostne alternative.

Potrošniki vse bolj zahtevajo proizvode z majhnim okoljskim odtisom in kratkimi oskrbovalnimi verigami. Hkrati mora trg nagraditi čedalje večja prizadevanja ribičev in ribogojcev za kakovost proizvodov. Akcijski načrt „od vil do vilic“ vključuje pobude za okvir za trajnostno označevanje živil, ki bo potrošnikom omogočil ozaveščene odločitve. Kodeks ravnanja EU za odgovorno poslovanje in trženje v prehranski verigi bo podlaga za ambiciozne zaveze s srednjega dela verige, s čimer bodo podprta prizadevanja ribičev in ribogojcev za trajnostnost, vrednostne verige morske hrane pa bodo naposled postale trajnejše. Za okrepitev položaja potrošnikov in zagotovitev, da bodo na trgu EU za proizvode ribištva in akvakulture veljali enaki konkurenčni pogoji, bodo tržni standardi EU za morsko hrano posodobljeni.

Da bi Komisija vzpostavila trajnostne prehranske sisteme v modrem gospodarstvu, bo:

- do leta 2023 predstavila zakonodajni predlog za okvir, ki bo vključeval ribiške proizvode in proizvode iz akvakulture, da bi pospešila in olajšala prehod na trajnostni prehranski sistem;
- v letu 2022 predstavila zakonodajni predlog za **sodobne in trajnostne tržne standarde za morsko hrano**, da bi se potrošnikom in izvajalcem dejavnosti v oskrbovalni verigi zagotovile primerljive informacije o okoljski in družbeni trajnostnosti morske hrane ter o njenem ogljičnem odtisu;
- v letu 2022 sprejela **namensko pobudo o algah**[36], da bi podprla razvoj industrije alg v EU. Pobuda bo pospešila odobritev alg kot novih živil z znižanjem stroškov uporabe, olajšala dostop do trga, povečala ozaveščenost potrošnikov in sprejemanje proizvodov iz alg ter zapolnila vrzel v znanju, raziskavah in inovacijah;
- podprla **digitalni prehod nadzora ribištva** in spodbujala izvrševanje predpisov o ribolovu z revizijo sistema nadzora ribištva za prehod na napredne digitalne mehanizme nadzora ribištva;

[34] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12555-Organic-farming-action-plan-for-the-development-of-EU-org.
[35] Uredba (EU) 2015/2283 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o novih živilih, spremembi Uredbe (EU) št. 1169/2011 Evropskega parlamenta in Sveta in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 258/97 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Komisije (ES) št. 1852/2001.
[36] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12780-Towards-a-strong-and-sustainable-EU-Algae-sector.

- ocenila potencial ter potrebe po raziskavah in inovacijah glede morske hrane na celični osnovi;
- pri **izvajanju skupne ribiške politike** krepila upravljanje ribištva v Sredozemlju in Črnem morju ter pri tem tesno sodelovala z vsemi deležniki, da bi se čim prej začel izvajati večletni načrt za upravljanje ribištva za zahodno Sredozemlje.

3. PODPORA RAZVOJU TRAJNOSTNEGA MODREGA GOSPODARSTVA

3.1 Poznavanje oceanov

Zanesljivi, visokokakovostni in harmonizirani podatki o oceanih so predpogoj za trajnostno preobrazbo modrega gospodarstva. Boljše poznavanje oceanov in njihovih ekosistemov bo skupaj s prostim dostopom do podatkov industriji, javnim organom in civilni družbi omogočilo sprejemanje ozaveščenih odločitev.

Mreža EMODnet[37] s skupnimi standardi in načeli odprtega dostopa združuje meritve stotin institucij s ciljem, da bi EU postala vzor dobre prakse pri **skupni rabi pomorskih podatkov** ter opazovanju oceanov. Storitev programa Copernicus za spremljanje morskega okolja zagotavlja satelitske podatke ter storitve napovedovanja v morskih bazenih EU in po svetu. Nadaljujejo se prizadevanja za izboljšanje digitalizacije oceanov, ločljivosti in uporabnosti podatkov ter za preoblikovanje teh podatkov v znanje in orodja v korist najrazličnejših deležnikov. V ta prizadevanja, ki bodo s spremljanjem in simulacijo razvoja oceanov prispevala k spopadanju s kompleksnimi podnebnimi spremembami in njihovimi družbeno-ekonomskimi posledicami, zlasti v razvoj koncepta Digitalni dvojček oceana[38] kot sestavnega dela pobude Destinacija Zemlja, so vključene številne mednarodne institucije. Hkrati bo to pomemben prispevek k pobudi Združenih narodov za desetletje oceanskih znanosti za trajnostni razvoj[39].

Socialno-ekonomski podatki so pomembni vložki za oblikovalce politik in podjetja, ki morajo v hitro razvijajočem se okolju, zlasti v krizah, sprejemati hitre odločitve. Od leta 2018 je v poročilu o modrem gospodarstvu opredeljeno modro gospodarstvo v EU. Z uporabniku prijaznim orodjem, kazalniki modrega gospodarstva[40], se spremlja gospodarski razvoj. Z Evropskim observatorijem za trg s proizvodi iz ribištva in akvakulture[41] in poročilom o modrem biogospodarstvu so bili zbrani, urejeni in razširjeni podatki o trgu ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture ter o inovativnih rabah morskih bioloških virov. Od začetka pandemije so bili z novimi in pogostejšimi analizami ocenjeni učinki na sektor v realnem času, kar je izvajalcem dejavnosti omogočilo predvidevanje sprememb pravil in potrošniških vzorcev ter hitrejše odzivanje in okrevanje. To prispeva k cilju evropskega zelenega dogovora o vzpostavitvi odpornejše prehranske verige.

[37] https://emodnet.eu/en. Mreža EMODnet združuje več kot 120 organizacij in zagotavlja podatke o morskem okolju na področju sedmih disciplin: globinomerstva, geologije, habitatov na morskem dnu, kemije, biologije, fizike in človekovih dejavnosti. Podatki se obdelujejo v skladu z načelom „FAIR“ (biti morajo enostavni za iskanje, enostavni za dostop, enostavni za združitev in enostavni za uporabo, torej jih je mogoče najti, so dostopni, interoperabilni in ponovno uporabni).

[38] Tematski digitalni dvojček oceana bo programsko načrtovan in vključen v sistem Destinacija Zemlja od leta 2023 dalje.

[39] https://www.oceandecade.org/.

[40] https://blueindicators.ec.europa.eu/.

[41] EUMOFA: https://www.eumofa.eu/sl/home/.

Da bi Komisija ustvarila znanje, ki je potrebno za prehod na trajnostno modro gospodarstvo, bo:

- do leta 2022 pripravila **pobudo za opazovanje oceanov**, da bi strukturirala in uskladila zbiranje podatkov o oceanih za različne namene, kot so okoljsko spremljanje, upravljanje ribištva in akvakulture, raziskave, varna plovba;
- v letu 2021 s Skupnim raziskovalnim središčem Komisije ustanovila **opazovalnico modrega gospodarstva**, ki bo objavljala **letna poročila o modrem gospodarstvu** in zagotavljala najnovejše informacije glede napredka pri razogljičenju modrega gospodarstva;
- objavila zanesljivo metodologijo za **vključitev koncepta „naravnega kapitala“ v ekonomske odločitve**. Sem spadata ocenjevanje in količinska opredelitev ekonomske vrednosti storitev morskih ekosistemov in družbeno-ekonomske cene ter koristi, ki jih prinaša ohranjanje zdravega morskega okolja;
- razširila morske storitve programa Copernicus kot reference EU za oceansko napovedovanje in oceanski podnebni center za globalne, vseevropske obalne storitve;
- dalje vlagala v modeliranje za boljše spremljanje živih ekosistemov in ribolovnih virov v času in prostoru.

Vse zgornje pobude so skladne z evropsko podatkovno strategijo Evropske komisije[42], saj omogočajo ponovno uporabo podatkov javnega sektorja ter zagotavljajo prost pretok podatkov znotraj EU in med sektorji v korist podjetij, raziskovalcev in javne uprave.

3.2 Raziskave in inovacije

Morske in pomorske raziskave in inovacije so bistvenega pomena za dosego cilja EU o podnebni nevtralnosti do leta 2050, za varstvo in obnovo morskih ekosistemov ter za to, da bi modro gospodarstvo postalo vir idej in ukrepov za ustvarjanje trajnostnih inovacij.

Inovativne tehnologije, kot so velepodatki, umetna inteligenca, napredno modeliranje, izpopolnjeni senzorji in avtonomni sistemi, bodo najverjetneje v neposredni prihodnosti preoblikovali modro gospodarstvo. Nove tehnologije lahko tradicionalnim sektorjem, kot so pomorski promet, ribištvo in turizem, omogočijo izboljšanje njihove trajnostnosti in krožnosti; obstoj nastajajočih sektorjev, kot so modre biotehnologije, energije iz obnovljivih virov na morju in pomorska varnost, je odvisen od inovacij. Z inovacijami lahko obalne skupnosti obnovijo ali preoblikujejo svoja gospodarstva ter postanejo lokalne pospeševalke trajnostnosti. Lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost in se financira iz Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo, je močno orodje za pospeševanje tega procesa[43].

Vloge raziskav in inovacij pri pospeševanju preobrazbe, ki je potrebna za dosego zelenega dogovora, ni mogoče dovolj poudariti. Naložbe v raziskave in inovacije v okviru programa **Obzorje Evropa** bodo podprle proces preobrazbe za oblikovanje trajnostnih vrednostnih verig modrega gospodarstva ter omogočile dvojni zeleni in digitalni prehod. Nove misije in evropska partnerstva v okviru programa Obzorje Evropa bodo imeli ključno vlogo pri opolnomočenju državljanov in strokovnih delavcev (malih in srednjih podjetij, akademskega sektorja, raziskovalcev, javnih organov in vlagateljev) za sooblikovanje in soizvajanje rešitev.

[42] COM(2020) 66 final.
[43] Več primerov je na voljo na njihovem omrežju: FARNET.

Strategije pametne specializacije, tesno usklajene s programom Obzorje Evropa, pomagajo spodbujati inovacije v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj. Nova pobuda za medregionalne naložbe v inovacije bo podprla medregionalne projekte, ki razvijajo evropske vrednostne verige, inovacijski sklad EU za podnebne ukrepe pa bo podprl predstavitvene projekte nizkoogljičnih tehnologij v morskem okolju.

Komisija bo razvila vseevropski inovacijski ekosistem za trajnostno modro gospodarstvo z naslednjimi pobudami:

- predlog **misije „zdravi oceani, morja, obalne in celinske vode“** bo namenjen zmanjšanju motenj v morskih ekosistemih, obnovi morskih in sladkovodnih ekosistemov, spopadanju z izgubo biotske raznovrstnosti in onesnaževanjem ter spodbujanju rešitev modrega gospodarstva za dosego podnebne nevtralnosti;
- **novo evropsko partnerstvo za podnebno nevtralno, trajnostno in produktivno modro gospodarstvo**, ki naj bi se začelo v letu 2023, bo imelo obliko javne pobude, ki jo sofinancirajo EU, nacionalne vlade ter nacionalne agencije za financiranje raziskav.

3.3 Naložbe

Za dosego ciljev evropskega zelenega dogovora bodo potrebne znatne naložbe. Do leta 2030 bi lahko bila tretjina naložb v modro gospodarstvo še vedno netrajnostna. Ključno je, da se zgoraj (v poglavju 2) opisana vprašanja trajnostnosti vključijo v *vse* odločitve o naložbah, ne glede na njihov vir.

V zvezi z **zasebnim kapitalom** so Komisija, Evropska investicijska banka in Svetovni sklad za naravo (WWF) v sodelovanju z zasebnimi in javnimi finančnimi institucijami posebej za oceane določili nabor trajnostnih načel in standardov. Več kot 50 finančnih institucij se je doslej pridružilo prostovoljni finančni pobudi za trajnostno modro gospodarstvo[44]. Pomembno orodje za opredelitev trajnostnih pomorskih gospodarskih dejavnosti bo taksonomija EU za trajnostne naložbe, ki se trenutno še pripravlja.

Javno financiranje EU ostaja ključno za manj zrele tehnologije in projekte, ki morajo še pritegniti vlagatelje, zmanjšati stroške in negotovosti ter pospešiti vstop na trg. Novi program InvestEU bo zelo pomemben za pomorski promet, pristanišča in energije iz obnovljivih virov na morju, pa tudi za ohranjanje in obnovo biotske raznovrstnosti, trajnostno akvakulturo in opazovanje oceanov. Na področju prometa bi na primer obnavljanje ali naknadno opremljanje ladij z nizkoemisijskimi ali brezemisijskimi tehnologijami podprlo predelovalno industrijo, ki bi Evropi zagotovila strateško prednost. Za nove projekte v zvezi z energijo iz obnovljivih virov na morju lahko zmanjševanje tveganj in stroškov kapitala povzroči pozitivno verižno reakcijo, ki bo spodbudila zasebni kapital in nove naložbe.

S kohezijskimi skladi se bodo še naprej podpirali projekti, ki pospešujejo prehod z zelenimi rešitvami ter rešitvami z ničelnimi neto emisijami ogljika v pomorskem prometu, prispevajo k razogljičenju pristaniških infrastruktur ter uvajajo energije iz obnovljivih virov, ter podjetja krožnega gospodarstva in lokalni ukrepi prilagajanja na podnebne spremembe. Poleg tega bo mehanizem za okrevanje in odpornost podprl države članice pri njihovem prehodu na sodobno, z viri gospodarno, konkurenčno in odporno gospodarstvo. Ustrezni nacionalni načrti bodo predvidoma podprli reforme in naložbe v modre tehnologije in zmogljivosti, iz

[44] https://www.unepfi.org/blue-finance/.

mehanizma pa bodo izključeni ukrepi, ki znatno škodijo okolju ali ogrožajo trajnostno rabo morskih virov.

Da bi Komisija povečala javne in zasebne naložbe v ključne prednostne naloge v okviru tega sporočila, bo sodelovala z evropskimi finančnimi institucijami:

- Komisija bo sodelovala z **Evropsko investicijsko banko** pri usklajevanju prizadevanj za zmanjšanje onesnaževanja v evropskih morjih, zlasti v Sredozemskem morju. Obe instituciji bosta proučili načine za spodbuditev zasebnih vlagateljev in javnih razvojnih bank, da bi se pridružili temu prizadevanju;
- Komisija bo sodelovala z **Evropskim investicijskim skladom** za proučitev okvira, ki bi olajšal uporabo finančnih instrumentov z deljenim upravljanjem za trajnostno modro gospodarstvo;
- v pomoč manjšim podjetjem, ki imajo ideje za preobrazbo, vendar težko dostopajo do zasebnega kapitala, bo platforma Komisije BlueInvest[45] zagotovila prilagojeno podporo, prepoznavnost, dostop do vlagateljev in svetovanje o pripravljenosti na naložbe. V tem okviru bo proračunsko jamstvo EU v okviru programa InvestEU skupaj s finančnimi prispevki sektorskih programov iz proračuna EU spodbudilo zasebni kapital za financiranje tveganega kapitala za zagonska podjetja na področju modrih tehnologij in podjetja v zgodnji fazi;
- s prihodnjo revizijo **pravil o državni pomoči** in direktive o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov bodo določeni pogoji za podporo okolju prijaznemu in stroškovno učinkovitemu uvajanju čiste energije, vključno z energijo iz obnovljivih virov na morju.

3.4 Modra znanja in spretnosti ter delovna mesta

Čeprav se je trg delovnih mest zaradi pandemije na splošno umiril, dvojni prehod ponuja izjemne možnosti za zaposlovanje. Za uresničitev tega potenciala je ključno, da imajo podjetja na področju najnovejših tehnologij na voljo kvalificirano delovno silo. Izboljšati moramo tudi javno mnenje o poklicih v modrem gospodarstvu.

Na trgu dela modrega gospodarstva prehod že ustvarja prosta delovna mesta – skoraj 30 % podjetij, ki se ukvarjajo z energijo iz obnovljivih virov na morju, se na primer pritožuje, da potrebnih znanj in spretnosti ni ali pa je obstoječih znanj in spretnosti premalo (npr. tehnikov). Samo v sektorju vetrne energije na morju bi se lahko število delovnih mest do leta 2030 potrojilo.

Novi program znanj in spretnosti za Evropo[46] pomaga podjetjem in posameznikom pri prilagajanju na digitalizirane procese in nove tehnologije z izpopolnjevanjem in preusposabljanjem. V okviru „načrta za sektorsko sodelovanje na področju znanj in spretnosti“[47] bo pomorska zveza za razvoj znanj in spretnosti za morsko tehnologijo[48], ki je začela delovati v okviru programa Erasmus+, do konca leta 2021 nakazala, kako premostiti

[45] https://webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/en/frontpage/1451.
[46] COM(2020) 274 final.
[47] Ta načrt vsebuje predlog, naj ključni deležniki (podjetja, sindikati, raziskovalni inštituti, ustanove za izobraževanje in usposabljanje ter javni organi) oblikujejo sektorska partnerstva, razvijejo strategije znanj in spretnosti ter konkretne programe učenja in usposabljanja za premostitev vrzeli v znanjih in spretnostih v svojih sektorjih.
[48] https://www.projectmates.eu/.

vrzel v znanjih in spretnostih na področju energije iz obnovljivih virov na morju in ladjedelništva, ter predlagala strategijo razvoja znanj in spretnosti, ki naj bi se uvedla na nacionalni in regionalni ravni.

Program modrih poklicev, ki od leta 2016 zagotavlja nepovratna sredstva za preusposabljanje in prekvalifikacijo delovne sile modrega gospodarstva, bo sedaj razširjen in bo vključeval tudi potrebe po usposabljanju, ki izhajajo iz evropskega zelenega dogovora in zdravstvene krize. Za spodbujanje enakosti spolov v pomorskih poklicih bo Komisija vlagala v zbiranje, združevanje in analizo podatkov o ženskah, ki delajo v pomorskem sektorju.

Komisija je leta 2021 predstavila ambiciozen akcijski načrt za izvajanje evropskega stebra socialnih pravic in njegovih 20 načel po vsej EU. Evropski sklad za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo posebej podpira usposabljanje in strokovno izpopolnjevanje ribičev ter druge pobude za naložbe v ljudi, strokovno izpopolnjevanje in socialni dialog. Tudi številni drugi skladi EU (npr. Evropski socialni sklad plus in Instrument za tehnično podporo) vlagajo v ljudi, delovna mesta ter znanja in spretnosti. EU je zavezana izboljšanju varnosti in zdravja pri delu na morju, in sicer si prizadeva za usposabljanje delavcev na modrih delovnih mestih ter izboljšanje delovnih pogojev za pomorščake in ribiče[49].

Komisija namerava:

- spodbujati in pospeševati vzpostavljanje **partnerstev za znanja in spretnosti** v okviru paktov za znanja in spretnosti v industrijskih ekosistemih, pomembnih za modro gospodarstvo, kot so opredeljeni v industrijski strategiji EU (kot sta energija iz obnovljivih virov na morju ali ladjedelništvo);
- v okviru Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo v letu 2022 objaviti **nov razpis za zbiranje predlogov za modre poklice** ter poseben razpis za zbiranje predlogov za ženske, namenjen povečanju zastopanosti žensk v delovni sili in krepitvi njihovega profila v formalnem upravljanju modrega gospodarstva;
- spodbujati prenos ali sprejetje konvencij Mednarodne organizacije dela in Mednarodne pomorske organizacije za izboljšanje **delovnih pogojev in uskladitev zahtev po usposabljanju za člane posadke** ter tako izboljšati javni ugled poklica.

4. USTVARJANJE POGOJEV ZA TRAJNOSTNO UPRAVLJANJE

Oceani in morja ustvarjajo koristi za vse, vendar so izpostavljeni tveganju prevelikega izkoriščanja, brez upoštevanja posledic. Zato so potrebna splošno sprejeta pravila in konvencije o prostorskem načrtovanju, vključevanju državljanov, regionalnem sodelovanju, pomorski varnosti in mednarodni politiki.

4.1 Pomorsko prostorsko načrtovanje

Večje kot je povpraševanje po uporabi pomorskega prostora, bolj pomembno je prostorsko načrtovanje. Pomorsko prostorsko načrtovanje je pomembno orodje za preprečevanje navzkrižij med prednostnimi nalogami politike ter za usklajevanje ohranjanja narave in gospodarskega razvoja. Javno posvetovanje, ki vključuje tako državljane kot deležnike, je temeljni del postopka pomorskega prostorskega načrtovanja.

[49] V skladu z mednarodno priznanimi načeli in okviri, vključno s cilji trajnostnega razvoja ZN, Deklaracijo Mednarodne organizacije dela o temeljnih načelih in pravicah pri delu in Konvencijo o delu v pomorstvu.

Pomorsko prostorsko načrtovanje ima osrednjo vlogo pri izpolnjevanju ciljev razogljičenja in varstva biotske raznovrstnosti v Evropi. V strategiji EU za biotsko raznovrstnost je jasno navedeno, da bi za uporabo na ekosistemih temelječega pristopa upravljanja nacionalni pomorski prostorski načrti morali zajemati vse pomorske sektorje in dejavnosti ter ukrepe ohranjanja in upravljanja na posameznih območjih. Z načrtovanjem se tudi izboljšuje raven gotovosti in predvidljivosti zasebnih naložb ter se lahko spodbujajo sinergije med gospodarskimi sektorji. Direktiva o pomorskem prostorskem načrtovanju[50] zagotavlja, da se morebitni negativni učinki na naravno okolje prepoznajo in preprečijo v čim zgodnejši fazi postopka načrtovanja ter da so nacionalni pomorski prostorski načrti skladni z nacionalnimi energetskimi in podnebnimi načrti ter z dobrim okoljskim stanjem, kot je opredeljen v okvirni direktivi o morski strategiji.

Komisija bo:

- po sprejetju nacionalnih pomorskih prostorskih načrtov marca 2021 poročala o izvajanju direktive EU o pomorskem prostorskem načrtovanju v letu 2022 in pripravila **predloge o tem, kako lahko Komisija olajša čezmejno sodelovanje** in spodbudi države članice k vključitvi ciljev razvoja energije iz obnovljivih virov na morju v njihove nacionalne prostorske načrte;
- v letu 2021 začela **pregled okvirne direktive o morski strategiji** ter jo na podlagi rezultata morda revidirala do leta 2023;
- pripravila **smernice o ekosistemskem pristopu pri pomorskem prostorskem načrtovanju** in spodbujala večnamensko uporabo pomorskega prostora z združevanjem različnih dejavnosti na isti lokaciji (npr. morska akvakultura in sistemi energije iz obnovljivih virov na morju).

4.2 Vključevanje državljanov in oceanska pismenost

Politika za trajnostno modro gospodarstvo bo spodbujala vključevanje državljanov, hkrati pa se bo zaradi slednjega tudi izboljšala.

Evropski državljani in zlasti mladi zelo cenijo zdravje morij in oceanov ter podpirajo trajnostni pristop do njih. To dokazuje javna skrb za plastične odpadke v oceanih, vendar je še vedno ključno, da se poveča ozaveščenost javnosti o pomenu morij in oceanov za življenje na planetu. Sodobne mobilne aplikacije omogočajo državljanom, da sledijo opaženi okoljski škodi, jo spremljajo ali poročajo o njej. Ena od nalog iz predloga **oceanske misije** je uporaba novih načinov za vključitev in opolnomočenje državljanov EU. S tem bo zagotovljena okoljska celovitost prihodnjih zavez in neposredno bo podprt evropski zeleni dogovor.

- Koalicija EU4Ocean[51] bo kot pobuda, ki jo je nedavno ustanovila Komisija, ustvarila **omrežja za evropske šole**, prek katerih bo tematika oceanov našla pot v šolske učilnice. Organizacijam, ki se ukvarjajo z ohranjanjem oceanov, bo omogočila vodenje skupnih projektov za vključitev državljanov ter povečanje učinka in doseganja državljanov.
- Komisija bo sodelovala z Medvladno oceanografsko komisijo Unesca, državami članicami in mednarodnimi partnerji, da bi prispevala k **programu oceanske pismenosti** v okviru pobude Združenih narodov za desetletje oceanskih znanosti za trajnostni razvoj (2021–2030).

[50] Direktiva 2014/89/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje.
[51] https://webgate.ec.europa.eu/maritimeforum/en/node/4484.

4.3 Morski bazeni, regionalno sodelovanje in podpora obalnim regijam

Obalne regije in otoki so ključni akterji v modrem gospodarstvu. Ker si pogosto delijo isti morski bazen, imata reševanje skupnih izzivov in varstvo skupnega dobrega v okviru regionalnega sodelovanja jasno dodano vrednost. EU bo še naprej podpirala sodelovanje, razvijala prilagojene strategije za vsak evropski morski bazen in razširila isti sodelovalni pristop na sosednje države, ki si z EU delijo morski bazen, morske žive vire in geoekonomske značilnosti.

Strategije za morske bazene se kažejo učinkovite, s tem da združujejo najrazličnejše deležnike (nacionalne vlade, obalne regije, mesta, raziskovalne inštitute, izobraževalna omrežja in podjetja) in jim omogočajo, da usmerijo prizadevanja na različne projekte in ukrepe, ki podpirajo trajnostno modro gospodarstvo, kot je na primer trajnostna turistična ponudba. Komisija podpira okvir morskih bazenov in makroregij za sodelovanje, tj. akcijski načrt za atlantsko območje iz leta 2020[52]; pomorsko strategijo za zahodno Sredozemlje[53]; skupno pomorsko agendo za Črno morje[54], strategijo EU za jadransko-jonsko regijo[55] ter strategijo EU za regijo Baltskega morja[56].

Več kot polovica turističnih nastanitev EU je v obalnih regijah, 30 % turistov pa prenoči v obalnih letoviščih. **Pomorski in obalni turizem** je kot steber modrega gospodarstva, ki je globoko povezan s številnimi drugimi sektorji, utrpel hude posledice zaradi pandemije. Zapore javnega življenja so vplivale na delovna mesta in možnosti preživljanja ter znatno zmanjšale zmogljivost sektorja za naložbe v razvoj bolj odpornih in trajnostnih storitev in oskrbovalnih verig. Naložbe so potrebne za dosego socialne odpornosti ter spodbujanje ustvarjanja delovnih mest in gospodarskih priložnosti za obalne skupnosti. Na teh temeljih je Komisija določila okvir za ponovno oživitev varnega turizma ter uveljavitev bolj odpornega in trajnostnega sektorja[57].

Če so potniki v zadnjih letih vse bolj želeli podnebju prijazne in trajnostne potovalne izkušnje, je pandemija še bolj spodbudila povpraševanje po „počasnem turizmu“ ter destinacijah na prostem in v naravi. Trajnostnost bo v turističnih izbirah predvidoma postala še pomembnejša, okrevanje pa bodo spodbujale regionalne in lokalne destinacije[58]. Te ambicije in trendi k bolj trajnostnemu turističnemu ekosistemu bi morale usmerjati uporabo finančnih sredstev in naložb na evropski, nacionalni, regionalni in lokalni ravni.

Evropski zeleni dogovor posebno pozornost namenja vlogi najbolj oddaljenih regij EU, saj priznava njihovo občutljivost za podnebne spremembe in naravne nesreče ter njihova edinstvena bogastva biotske raznovrstnosti in obnovljivih virov energije.

Da bi Komisija podprla okrevanje v obalnih regijah, namerava:

- pomagati mestom in regijam pri upravljanju zelenega in digitalnega prehoda na lokalni ravni in v celoti izkoristiti sredstva in pobude EU. Komisija bo oblikovala **paket podpore** („načrt za lokalne zelene dogovore“) ter **strateške smernice** (npr. „izzivi v zvezi z inteligentnimi mesti“). Pozvala bo države članice, naj vključijo

[52] http://www.atlanticstrategy.eu/en.
[53] https://www.westmed-initiative.eu/.
[54] https://blackseablueconomy.eu/206/common-maritime-agenda-black-sea.
[55] https://www.adriatic-ionian.eu/.
[56] https://www.balticsea-region-strategy.eu/about/about.
[57] Zlasti s sporočilom z naslovom Turizem in promet v letu 2020 in pozneje, strategijo EU za cepiva, sporočilom o varnem ponovnem odpiranju, digitalnim zelenim potrdilom ter platformo in aplikacijo Re-Open EU.
[58] UNWTO „Načela za prehod na zelena potovanja in turistično gospodarstvo“.

strategije za morske bazene in makroregionalne strategije v načrtovanje sredstev EU[59];

- prek skladov EU spodbujati in podpirati razvoj **morskega in obalnega ekoturizma**. Cilj podpore EU bo predstavljati raznoliko pomorsko dediščino celine, pametno upravljati turistične tokove, povečati raznolikost ponudbe in širiti zunajsezonski turizem;
- v skladu s sporočilom iz leta 2017[60] še naprej **podpirati najbolj oddaljene regije** pri izkoriščanju priložnosti, ki jih ponujajo njihove velike izključne ekonomske cone, pri varstvu njihovih izjemno raznolikih ekosistemov, pri razvoju njihovih lastnih strategij za modro gospodarstvo ter pri izmenjavi dobrih praks za reševanje skupnih izzivov v zvezi s prilagajanjem na podnebne spremembe;
- še naprej vlagati v poseben odnos z **državami evropskega sosedstva in državami, ki se pripravljajo na pristop,** za razvoj oskrbovalnih verig modrega gospodarstva, ki krepijo povezave z EU (v skladu s sporočilom o pregledu trgovinske politike). Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje, instrument za predpristopno pomoč in drugi skladi EU bodo zagotovili neprekinjeno podporo za pobude za sodelovanje, zlasti za uresničevanje 2. ministrske izjave o trajnostnem modrem gospodarstvu[61] v okviru Unije za Sredozemlje, obnovljeno partnerstvo z južnim sosedstvom[62] ter gospodarski in naložbeni načrt za Zahodni Balkan.

4.4 Pomorska varnost

Varen morski prostor je predpogoj za varovanje strateških interesov EU, kot so svoboda plovbe, nadzor zunanjih meja ali preskrba z osnovnimi materiali, ter za zaščito gospodarskih dejavnosti in državljanov, tako na morju kot na obalah.

Strategija EU za pomorsko varnost ter povezani akcijski načrt določata sodelovalni odziv na notranje in zunanje izzive v zvezi s pomorsko varnostjo našega časa. Eden takih izzivov je okoljska varnost, ki vključuje predvidevanje in obvladovanje podnebnih sprememb ter izključitev nezakonitih izpustov, odlaganja odpadkov, nesreč in drugih okoljskih tveganj. Izmenjava informacij, tudi na kraju samem, zračni in satelitski podatki so ključen dejavnik pri reševanju varnostnih izzivov, preprečevanju nezakonitih dejavnosti na morju in izvrševanju zakonodaje. S sodelovanjem pri nalogah obalne straže med tremi ključnimi agencijami EU[63] se ustvarjajo znatne ekonomije obsega z zmanjševanjem podvajanj, razvojem večnamenskih operacij ter skupno rabo letal in plovil za operacije iskanja in reševanja ter odzivi na onesnaževanje z nafto itd. Da bi okrepila izmenjavo informacij, je Evropska komisija razvila skupno okolje za izmenjavo informacij za področje pomorstva (CISE)[64].

Okolje CISE bo organom iz najrazličnejših civilnih in vojaških sektorjev (varnost v pomorskem prometu, nadzor ribištva, pripravljenost in odzivanje na onesnaževanje morja, varstvo morskega okolja, carina, nadzor meje, splošno izvrševanje zakonodaje in obramba) omogočilo čezmejno izmenjavo informacij v realnem času o vseh dogodkih na morju. Okolje

[59] SWD(2020) 206 final.
[60] COM(2017) 623 final.
[61] https://ufmsecretariat.org/wp-content/uploads/2021/02/Declaration-UfM-Blue-Economy-EN-1.pdf.
[62] JOIN(2021) 2.
[63] Evropska agencija za pomorsko varnost (EMSA), Evropska agencija za nadzor ribištva (EFCA) in Evropska agencija za mejno in obalno stražo (FRONTEX).
[64] http://emsa.europa.eu/cise.html.

CISE je prostovoljno. Njegovo trenutno prehodno fazo, ki bo trajala do leta 2023, upravlja Evropska agencija za pomorsko varnost v tesnem sodelovanju z državami članicami in drugimi organi EU. Agencija je tudi pooblaščeni subjekt za zagotavljanje satelitskih proizvodov v okviru storitev pomorskega nadzora Copernicus.

Komisija bo:

- predlagala **uvedbo operativne faze okolja CISE** v letu 2024, kar bo odvisno od rezultatov prehodne faze, da bi bil vzpostavljen popoln sistem za izmenjavo informacij med organi za pomorski nadzor v EU.

4.5 Spodbujanje trajnostnega modrega gospodarstva v tujini

Spodbujanje trajnostnega modrega gospodarstva za Evropsko unijo se ne more ustaviti na naših mejah. Mnoge vrednostne verige modrega gospodarstva so globalne in izpostavljene svetovni konkurenci, izvajalci dejavnosti iz EU pa poslujejo po vsem svetu. Naša odgovornost ni le, da branimo trg EU pred netrajnostnimi proizvodi in praksami, temveč tudi, da zagotovimo enake konkurenčne pogoje za podjetja EU na svetovnem tržišču ter promoviramo strokovno znanje EU, okoljske ukrepe in vladavino prava.

Skladno z agendo za mednarodno upravljanje oceanov, sprejeto v letu 2016[65], in s pravnim okvirom, ustanovljenim s Konvencijo Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu, bo Komisija še naprej ustvarjala pogoje za trajnostno modro gospodarstvo po vsem svetu. Še naprej bo spodbujala na znanosti temelječe upravljanje naravnih virov oceanov, vključno z ribištvom, in sicer s podpiranjem trajnostnega pomorskega razvoja v okviru partnerstev in sporazumov EU ter s spodbujanjem trajnostnega ribištva v regionalnih organizacijah za upravljanje ribištva. Komisija se bo še naprej borila proti nezakonitemu ribolovu ter proti goljufijam v ribiških proizvodih na podlagi uredb EU. V okviru sporazumov o partnerstvu za trajnostno ribištvo bo nadalje izboljševala upravljanje ribištva v partnerskih državah in pomagala pri razvoju lokalnih gospodarstev.

V mednarodnih pogajanjih bi morala EU zagovarjati stališče, da se morski minerali na mednarodnem morskem dnu ne smejo izkoriščati, dokler niso zadostno raziskani učinki globokomorskega rudarjenja na morsko okolje, biotsko raznovrstnost in človekove dejavnosti, dokler se ne proučijo vsa tveganja in se ne ugotovi, da tehnologije in operativne prakse ne povzročajo resne škode okolju.

Komisija bo:

- na 15. konferenci podpisnic **Konvencije ZN o biološki raznovrstnosti** zagovarjala ambiciozen svetovni okvir za biotsko raznovrstnost po letu 2020, ki bo varoval in obnavljal morske ekosisteme in habitate ter vključeval svetovni dogovor o zaščiti najmanj 30 % svetovne površine morij;
- podprla sklenitev ambicioznega, pravno zavezujočega **sporazuma o morski biotski raznovrstnosti območij zunaj nacionalne jurisdikcije** na 4. medvladni konferenci Konvencije ZN o pomorskem pravu s ciljem spodbujati ohranitev in trajnostno rabo virov na odprtem morju;

[65] SWD(2016) 352 final.

- vodila prizadevanja za dosego **svetovnega dogovora o plastiki** in spodbujala uvajanje pristopa krožnega gospodarstva v zvezi s plastiko, ki bi bil podlaga za odločnejši in bolj usklajen odziv na onesnaževanje s plastiko na svetovni ravni;
- nadaljevala s prizadevanji za zaključek večstranskih pogajanj o ribiških subvencijah v Svetovni trgovinski organizaciji (uresničitev cilja trajnostnega razvoja 14.6) za prepoved nekaterih oblik ribiških subvencij, ki prispevajo k presežnim zmogljivostim in prelovu, ter za odpravo subvencij, ki prispevajo k nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu lovu;
- uporabila ves svoj diplomatski vpliv in zmogljivosti na terenu, da bi dosegla sporazum o določitvi treh velikih zavarovanih morskih območij v Antarktičnem oceanu (Vzhodna Antarktika, Weddellovo morje in Antarktični polotok) v okviru prizadevanj Komisije za ohranjanje živih morskih virov na Antarktiki;
- **podpirala države nečlanice EU** pri pospeševanju in diverzifikaciji njihovih trajnostnih, vključujočih in pravičnih modrih gospodarstev. Zagotovila bo finančno podporo iz najrazličnejših razpoložljivih virov financiranja, da bi se pristop trajnostnega modrega gospodarstva vključil v sodelovanje na področju upravljanja oceanov po vsem svetu. Komisija bo razmislila o ustanovitvi **modre delovne skupine EU-Afrika**;
- **podpirala bo večstranske pobude**, kot sta pobudi ZN za desetletje za obnovo ekosistemov in desetletje oceanskih znanosti za trajnostni razvoj (2021–2030), zlasti za opazovanje oceanov, modeliranje oceanov in infrastrukturo za izmenjavo podatkov;
- spodbujala bo pomorsko prostorsko načrtovanje na mednarodni ravni s sodelovanjem z Medvladno oceanografsko komisijo Unesca[66];
- posodobila svojo **agendo za mednarodno upravljanje oceanov** glede na nedavna posvetovanja in priporočila foruma za mednarodno upravljanje oceanov. Agenda bi morala zagotoviti, da modro gospodarstvo varuje morski ekosistem in mu ne škoduje; spodbujati bi morala pregledno in vključujoče odločanje ter dvigniti standarde socialne trajnosti.

5. SKLEP

V tem sporočilu so predstavljeni predlogi Komisije za pomorsko politiko za to desetletje, da bi prehod, kot je zastavljen v evropskem zelenem dogovoru, postal resničnost v oceanskem gospodarstvu. Prihodnja misija za oceane, morja in vode bo dopolnila to agendo. Komisija bo po potrebi sodelovala z Evropskim parlamentom, Svetom in drugimi institucijami EU pri uresničevanju predlagane agende in ukrepov. Povezala se bo z vsemi pomorskimi deležniki, da bi skupaj z njimi na pošten in pravičen način oblikovala trajnostno modro gospodarstvo.

[66] „Joint roadmap to accelerate Maritime/Marine Spatial Planning processes worldwide“ (Skupni načrt za pospešitev postopkov pomorskega/morskega prostorskega načrtovanja po svetu), marec 2017.